

Kristien BONNEURE

VRT-journaliste

Na twintig jaar bij de VRT-nieuwsdienst, waar ze zich onder meer in de Balkan verdiepte, schrijft Kristien BONNEURE (48) nu voor cultuurwebsite Cobra.be. Onlangs verscheen *Stil leven*, een boek waarin ze het fenomeen stilte uit diverse hoeken bekijkt. „Het is dubbel. Ik praatte met heel veel mensen, terwijl ik liever samen wilde verstillen.”

‘Prachtig is het om in gezelschap te zijn en niet te spreken’

Jozefien VAN HUFFEL

Het verkeer, een graafmachine, kinderstemmen, het zingen van een halsbandparkiet. Kristien BONNEURE benoemt wat ze hoort, aan een picknicktafel in het haar zo dierbare groen achter de VRT-gebouwen. „Op zich kunnen die geluiden ergerlijk zijn”, zegt ze. „Maar als je aandachtig luistert, zeker in een weidse ruimte zoals hier, dan hoor je dat eronder de stilte zit.” Die stilte is volgens haar niet in taal te vatten „maar wel voor iedereen bereikbaar”.

– Was u altijd al een ‘stiltebehoefstig’ mens? Dat zit in je karakter, maar groeit met de leeftijd. Toen ik jong was, kende ik de stilte van het lezen en, als scout, van het wandelen in de natuur. Ik bewaar ook goede herinneringen aan een schoolretraite in de abdij van Male, maar of ik daar nu de stilte in mezelf vond? Zo werkt het niet, op die leeftijd en op commando.

Intussen is de wereld luider – thuis, op straat en op kantoor. Mijn behoefte aan stilte groeide en groeit nog steeds. Ik lees over stilte, ontmoet mensen en volgde een training mindfulness. Aan een boek was ik uit mezelf niet begonnen, maar toen Lannoo en Bond Zonder Naam de vraag stelden, lag er dus wel al van alles klaar.

– Kon u de stilte al schrijvend nog beleven? Ik heb tijd nodig voor stilte. Die heb je niet meteen als je een stilteplek bezoekt om met iemand te praten, rond te kijken en een mening te vormen. Ik nam me dan ook voor om naar alle plekken terug te keren, zonder notitieboekje, met enkel mijn ogen en oren. „Iets doen met stilte” is niet hetzelfde als stilte beleven, en dat wrong soms. Ik praatte met veel mensen, terwijl ik meer zin had om samen stil te zijn.

Mijn boek gaat niet over de ultieme stilte. Het is een nieuwsgierige verkenningstocht. Ik sprak met mensen uit diverse beroepsgroepen. Het veelvormige karakter van stilte verraste me. Uit alles bleek dat stilte geen exclusief fenomeen is waarvoor je in een klooster in de Himalaya moet zijn. Ze is bereikbaar voor iedereen, zolang je kiest om te luisteren.

Dan vindt de stilte jou op plekken waar je het niet verwacht. Onlangs was ik met mijn dochter in het Erasmushuis, een van de rustigste plekken van Brussel. Nor-

Stil leven behandelt ook stilte en media. „Ik hoop dat ik zelf nooit schreeuwerig schrijf”, zegt Bonneure. © Herman Ricour

maal is het contrast met het metrostation vlakbij enorm, maar nu was het station ook leeg. Het had iets van een kapel. Die onverwachte stiltes zijn de leukste.

– Welk geluid stoort u het meest?

Er wordt te veel gepraat om het praten. In trein en tram ben je onherroepelijk deel van conversaties van anderen. Dan zie ik al die letters en woorden als het ware opstijgen tot een verstikkende wolk.

„De nieuwsstroom hoeft je niet te overspoelen. Je zit zelf aan de volumeknop”

Ik hecht veel waarde aan luisteren, aan in gezelschap zijn zonder te praten. Ik hou nogal van conversaties in stilte. Vaak hebben we echter de neiging om elk gaatje vol te praten, omdat de stilte ons een ongemakkelijk gevoel bezorgt. Ik erger me echter net zo goed aan mijn eigen inwendige gebabbel. „Stop Kristien, dit heb je al

zesendertig keer overdacht”, zeg ik dan. Aandachtig luisteren helpt ook om niet in je hoofd opgesloten te raken.

– U pleit ook voor meer stilte in de werkomgeving. Heeft u slechte ervaringen?

Bij de VRT-nieuwsdienst deelde ik een landschapskantoor met tientallen anderen. Ik kreeg er moeite om me te concentreren, terwijl aandacht de basis van alles is, of je nu werkt of geniet. Niets is zo erg als verdoofd of vervreemd rondlopen, omdat alles door elkaar gebeurt.

Uit een rondvraag over de nieuwe gebouwen die er straks komen, bleek dat veel mensen dezelfde klacht hebben. Hopelijk komt er dus een andere soort werkplek, met ruimten om rustig door te werken of uitgebreid te telefoneren. Uit een Zweeds onderzoek blijkt trouwens dat het productiviteitsverlies in landschapskantoren meer kost dan wat je aanvankelijk bespaart door de muren en deuren weg te nemen. Een rustiger werkplek komt dus niet alleen het welzijn van de werknemer, maar ook de werkgever ten goede.

– Begrijpt u collega Filip Rogiers in uw boek: ook uit journalistiek kan stilte spreken?

Ik hoop in elk geval dat ik niet schreeuwerig schrijf. Al spreken we stilaan eerder over ‘de waan van het uur’ dan over ‘de waan van de dag’ en al krijgt mijn bureau bij Cobra een tsunami aan boeken over zich heen, zinvolle, bedachtzame stukken en werken blijven me ontzettend raken.

Ik werkte twintig jaar op de nieuwsdienst. Zolang je er middenin zit, is het niet makkelijk om jezelf vanop afstand te bekijken. Nu ben ik er drie jaar weg en besef ik dat het niet langer een job voor mij is. Ik weet nu dat je niet doodgaat als je niet elk moment de actualiteit op de voet volgt, ook al leek dat jaren even onmisbaar als eten en drinken. Nu beperk ik mijn inname van nieuws. Het hoeft ons niet te overspoelen, want we zitten zelf aan de volumeknop. Leren filteren is een belangrijke opdracht voor de toekomst.

Kristien Bonneure, *Stil leven. Een stem voor rust en ruimte in drukke tijden*, Lannoo, Tielt, 2014, 255 blz., 19,90 euro, ISBN 978 94 0141 286 5.